

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми
Правове регулювання міжнародної торгівлі / International Trade Regulation,
(ID 34635)
рівень вищої освіти Бакалавр,
спеціальність 293 – Міжнародне право

<i>Проект висновку ГЕР</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p> <p>Рівень відповідності (експертна група)</p> <p>Рівень В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР)</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування ГЕР*</p> <p>1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти</p> <p><i>Цілі освітньо-професійної програми «Правове регулювання міжнародної торгівлі / International Trade Regulation» (https://cloudsiiredu-ty.sharepoint.com/personal/doc_clouds_iir_edu_ua/_layouts/15/onedrive.aspx) – «підготовка висококваліфікованих фахівців з міжнародного торговельного права, які володіють</i></p>	<p>В ЕКСПЕРТНОМУ ВИСНОВКУ галузевої експертної ради (далі за текстом – ГЕР) щодо можливості акредитації освітньої програми За Критерієм 1, зокрема, в п.п.1.1 і 1.2., не міститься висновків про наявність слабких сторін, недоліків та не надаються додаткові рекомендації.</p> <p>Фахівці ГЕР водночас погодилися з запропонованою фахівцями експертної групи(далі за текстом –ЕГ) оцінкою ОПП «Правове регулювання міжнародної торгівлі / International Trade Regulation» на рівні В.</p> <p>Звертаємо увагу на те, що аналіз за Критерієм 1Проектування та цілі освітньої програми відповідно до поданої інформації від ЕГ демонструє повне виконання вимог законодавства. У контексті Критерію 1 ЕГ зазначила сильні сторони та позитивні практики ОПП.</p> <p>В Розділі «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1» ЕГ не надала переліку слабких сторін і недоліків, а надала лише рекомендації.</p> <p>Висловлені ЕГ рекомендації, на наше переконання, не містять змістовних ознак слабких сторін і недоліків.</p> <p>З урахування того, що ЕГ не надала переліку слабких сторін і недоліків, а надала лише рекомендації, а ГЕР не додала висновків щодо наявності слабких сторін та недоліків ОПП, пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 1 на рівні В та оцінити цю ОПП на рівні А з огляду, в тому числі, але не виключно, на <u>наступні аргументи:</u></p>

фундаментальними знаннями і практичними навичками з міжнародного торговельного права та які здатні застосовувати отримані знання в професійній діяльності» в цілому відповідають місії та стратегії ЗВО, що закріплені у Статуті Київського національного університету імені Тараса

Шевченка
(<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>) та у Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року (http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/Development-strategic-plan_2018-2025.pdf).

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

ОПП «Правове регулювання міжнародної торгівлі / *International Trade Regulation*» була розроблена спільно кафедрою міжнародного приватного права Інституту міжнародних відносин і департаментом міжнародної торгівлі Адвокатської фірми «Сергій Козьяков та Партнери», яка є роботодавцем випускників ОПП.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності

(1) власне рекомендації в цьому пункті Звіту ЕГ та Звіту GER;

(2) відсутність законодавчого визначення терміну «запровадження більш чіткого механізму взаємодії зі стейкхолдерами щодо удосконалення ОПП», який міститься у Звіті ЕГ;

(3) наявність достатніх інших змістовних механізмів взаємодії з стейкхолдерами (в рамках механізмів викладання на ОП представниками роботодавців, спілкування викладачів ОПП з стейкхолдерами під час числених «круглих столів», конференцій, в рамках андидемпінгових і спеціальних розслідувань);

(4) постійне залучення представників стейкхолдерів до освітнього процесу;

(5) відображення залучення роботодавців та інших стейкхолдерів до ОПП на постійній основі у зовнішніх рецензіях ОПП;

(6) спілкування студентів та викладачів програми з стейкхолдерами в рамках МООТСOURT змагань;

(7) відсутність критичних зауважень з боку студентів щодо змісту ОПП протягом всього строку існування.

<p>затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня</p>	
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p> <p>Рівень відповідності (експертна група)</p> <p>Рівень В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР)</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування ГЕР*</p> <p>2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)</p> <p><i>Відповідає нормам (ст. 5) закону України «Про вищу освіту» (90 кредитів)</i></p> <p>2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів</p>	<p>Перед коментарем до проекту висновків ГЕР, користуємося нагодою підкреслити, що, на наше переконання, Критерій 2 відповідно до поданої інформації від ЕГ демонструє повне виконання вимог законодавства відповідно до Критерію 2 Структура та зміст освітньої програми.</p> <p>В Розділі «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2» ЕГ не надає переліку слабких сторін і недоліків, а надає лише рекомендації.</p> <p>Коментар стосовно п.2.2.Висновків ГЕР</p> <p>Звертаємо увагу, на те, що Опис ОП повністю відображає зміни, затверджені 23 квітня 2019 р. за результатом останнього перегляду ОП. Так, на стор. 19-20 Опису наведений перелік компонентів, актуальних для вступників до вересня 2020 року (далі – Перелік 1), а на стор. 21-22 зображена українською та англійською мовами структурно-логічна схема (далі – Схема 1), що повністю відповідає відповідному переліку компонентів. Так, дисципліна «Правове регулювання державних закупівель за правом СОТ», що вказана у блоці ВБ 4 Переліку 1, зазначена у такому ж формулюванні у Блоці 3 «Спеціалізовані дисципліни» Схеми 1.</p> <p>Водночас Перелік компонентів, що є актуальними для вступників програми починаючи з 2020 року, наведений на стор. 36-37 Опису (далі – Перелік 2). Переліку 2 відповідає структурно-логічна схема, наведена українською та англійською мовами на стор. 38-39 (далі - Схема 2). Перелік 2 і Схема 2 відображають зміни, затверджені 23 квітня 2019р. за результатом останнього перегляду ОП, які детально розкриваються у Розділі 8 Відомостей про самооцінку («Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми»). Зокрема, як зазначено у Відомостях про самооцінку, було ухвалено рішення про 1) запровадження дисципліни «Преференційні торговельні режими», 2) запровадження дисципліни «Спортивне право», 3)</p>

навчання

Обсяг ОП та її окремих компонентів у цілому відповідає критеріям підготовки магістра з міжнародного права зі спеціалізацією в галузі Міжнародне приватне право і Міжнародне торговельне право. Заявлені в ОП обов'язкові освітні компоненти забезпечують досягнення компетентностей і програмних результатів. Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Разом із тим структурно-логічна схема (2.2.) ОП не відповідає її змісту щодо розподілу на обов'язкові і вибіркові компоненти.

Запропонований розробниками варіант структури також містить недоліки, зокрема: у блоці 2 (Правовий блок) не зазначено дисципліну «Торговельні аспекти захисту інтелектуальної власності».

У блоці 3 (Спеціалізовані дисципліни) вказана дисципліна «Правове регулювання державних закупівель», тоді як у блоці ВБ 4 вказана дисципліна «Правове регулювання публічних закупівель».

До жодного із зазначених блоків не віднесено такі дисципліни як: «Преференційні торговельні режими», що міститься у ВБ 1.2 і «Спортивне право», що міститься у ВБ 5.

У блоці практичної підготовки не зазначена така дисципліна як «Вирішення міжнародних торговельних спорів та альтернативні способи вирішення спорів» (ОК 8), яка є в переліку освітніх компонентів, разом із тим вказана дисципліна «Адвокатура і юридична практика та вирішення

переформатування та удосконалення дисципліни «Адвокатура і юридична практика та вирішення спорів у Світовій організації торгівлі», у результаті чого запроваджені дві окремі дисципліни «Приватна юридична практика» та «Вирішення міжнародних торговельних спорів та альтернативні способи вирішення спорів»; 4) переформатування та удосконалення дисципліни «Актуальні проблеми права СОТ», у результаті чого запроваджена дисципліна «Міжнародна торгівля у цифровому столітті», яка також включає блок щодо особливостей міжнародної торгівлі в умовах розвитку інформаційних технологій та штучного інтелекту; 5) переформатування та удосконалення дисципліни «Правове регулювання державних закупівель за правом СОТ», у результаті чого її перейменовано як «Правове регулювання публічних закупівель».

З огляду на необхідність повного відображення зазначених вище змін ОП, дисципліна «Преференційні торговельні режими», що міститься у ВБ 1.2 Переліку 2, наведена у Блоці 3 «Спеціалізовані дисципліни» Схеми 2 (стор. 38 Опису). Дисципліна «Спортивне право», що міститься у ВБ 5 Переліку 2, також наведена у Блоці 3 «Спеціалізовані дисципліни» Схеми 2 (стор. 38 Опису).

Тоді як дисципліна «Адвокатура і юридична практика та вирішення спорів у Світовій Організації Торгівлі» (ОК 7 в Переліку 1) зазначена у Блоці практичної підготовки Схеми 1 на стор. 21 Опису, дисципліна «Вирішення міжнародних торговельних спорів та альтернативні способи вирішення спорів» (ОК 8 в Переліку 2) зазначена у Блоці практичної підготовки Схеми 2 на стор. 38 Опису відповідно. Що ж стосується дисципліни «Торговельні аспекти захисту інтелектуальної власності», то вона зазначена у Блоці 2 «Правовий блок» як Схеми 1 (стор. 21 Опису), так і Схеми 2 (стор. 38 Опису).

Як видно з Переліку 2 (стр. 36-37 Опису), відповідно до змін, затверджених 23 квітня 2019 р., починаючи з вересня 2020 року ОП передбачає два блоки вибіркових дисциплін: Блок №1 «Нетарифне регулювання торгівлі та преференційні торговельні режими» та Блок №2 «Правове регулювання міжнародної торгівлі в окремих секторах».

Окрім того, звертаємо увагу, що, на відміну від Опису та навчального плану ОП,

спорів у світовій організації Торгівлі», яка не передбачена переліком компонентів (ОПП зі змінами, затвердженими 23 квітня 2019 р. (blob:https://office.naqg.gov.ua/51c3c422-94c7-4d3f-be0d-f25ba6fa197d)).

Крім того, Навчальний план (blob:https://office.naqg.gov.ua/ebcea4bb-525e-44d4-8fee-a664f2eae47a) не відповідає ОПП і містить такі недоліки: 1) у блоці обов'язкових компонентів зазначено Комплексний кваліфікаційний іспит освітньої програми «Правове регулювання міжнародної торгівлі» ОЗ магістр; Кваліфікаційний іспит «Теорія і практика перекладу (іноземна мова)», які є складовими розділу IV «Підсумкова атестація»; 2) у переліку дисципліни вільного вибору студента зазначено один блок 3.1, хоча зазначено, що вибір блоками, а 3.2. це вибір з переліку. Кількість кредитів за означеними блоками не співпадає – блок 3.1. – 15 кредитів, вибір з переліку містить 9 кредитів.

Щодо практичної підготовки – НП містить тільки один вид практичної підготовки – Виробнича (переддипломна практика) (V. Практична підготовка), тоді як у структурно-логічній схемі до ОП (п.2.2.) в якості практичної підготовки зазначено: Міжнародний комерційний арбітраж, Вирішення інвестиційних спорів, Навчальні судові дебати, механізм огляду торговельної політики, Адвокатура і юридична практика та вирішення спорів у СОТ.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

структурування освітніх компонентів у структурно-логічній схемі ОП (як Схемі 1, так і Схемі 2) побудоване не за критерієм розподілу на обов'язкові і вибіркові компоненти, а за критеріями тематики, прикладного застосування та способу опанування освітніх компонентів.

Саме тому, наприклад, у Схемі 1 і Схемі 2 дисципліни, спрямовані на практичну підготовку, віднесені до Блоку I «Базова підготовка», тоді як освітній компонент «Виробнича (переддипломна) практика» становить окремий Блок II. Об'єднання зазначених освітніх компонентів в рамках одного блоку структурно-логічної схеми вважаємо недоцільним, оскільки під час виробничої (переддипломної) практики студент уже на базі проходження виробничої (переддипломної) практики удосконалює і відшліфовує знання, компетентності та навички, які були набуті та акумульовані під час аудиторних занять в рамках базової підготовки студентів ОП. При цьому Блок «Базова Підготовка» включає не тільки дисципліни практичної підготовки, а й дисципліни базової теоретичної підготовки (які, у свою чергу, поділяються на дисципліни економічного блоку, правого блоку та спеціалізовані дисципліни). На наше переконання, саме такий підхід дозволяє найбільш повно розкрити досягнення визначених розробником компетентностей і програмних результатів ОП.

У свою чергу, Блок III «Підсумкова атестація» на Схемі 1 і Схемі 2 передбачає складання кваліфікаційного іспиту та публічний захист кваліфікаційної магістерської роботи, що повністю відповідає як навчальному плану ОП, так і поясненням в Описі ОП, наведеним на стор. 23.

На наше переконання, наведене вище дозволяє зняти зауваження щодо недоліків структурно-логічної схеми, якими ГЕР обґрунтовує присвоєння ОП Рівня В за критерієм Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми.

Висловлені ЕГ рекомендації, на наше переконання, не містять змістовних ознак слабких сторін і недоліків.

З урахування зазначеного, пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 2 на рівні В та оцінити цю ОПП на рівні А з огляду, в тому числі, на наступні аргументи:

(1) Значна кількість викладачів ОП є не тільки практиками, а й роботодавцями.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

У відомостях самоцінювання зазначено, що базами практики в межах України можуть бути ... також дипломатичні представництва, що є принаймні некоректним. Оскільки вони є закордонними органами зовнішніх зносин із чітко визначеною внутрішньою структурою і функціями, що не передбачають втручання в їхню діяльність сторонніх осіб, яким для них є будь-які особи, зокрема і студенти вишів, незважаючи на їх громадянство.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)
Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної

Перелік вибіркового ОК враховується також з урахуванням їх побажань;

- (2) Елементи дуальної освіти, яка не визначається законодавством як обов'язковий елемент, вже застосовуються з моменту початку роботи ОП через участь в MOOT COURT під час навчального процесу та засвоєння навичок збору необхідної інформації, її аналізу, юридичного письма та ораторського мистецтва англійською мовою. ОПІ була і є, можливо, першою ОПІ в Україні, якою передбачена обов'язкова участь студентів в MOOT COURT.
- (3) Дипломатичні представництва інших країн в Україні можуть бути базами практики для іноземних студентів. Проходження такої практики, наприклад, студентом з Узбекистану в посольстві Узбекистану в Україні не буде втручанням у діяльність цього посольства за умови попередніх офіційних домовленостей. Звертаємо увагу на те, що така практика в посольствах СРСР в інших країнах для радянських студентів існувала ще до набуття Україною незалежності.

<p>трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання</p> <p><i>Норму закону дотримано</i></p> <p>2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти</p> <p><i>У рамках ОП не здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти</i></p>	
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>Рівень відповідності (експертна група)</p> <p>Рівень В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР)</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування ГЕР*</p> <p>3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти</p> <p><i>Правила прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка (www.iir.edu.ua/uploads/files/Правила_прийому_2020.pdf) є чіткими та зрозумілими, не містять</i></p>	<p>У контексті Критерію 3 у висновку ЕГ зазначені сильні сторони та позитивні практики ОП.</p> <p>В Розділі «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3» ЕГ не надає переліку слабких сторін і недоліків, а надає лише рекомендації.</p> <p>Висловлені ЕГ рекомендації, на наше переконання, не містять змістовних ознак слабких сторін і недоліків. Додатково вкажемо що:</p> <p>(1) Згідно Закону України Про освіту (ст..8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством».</p> <ul style="list-style-type: none"> - в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти; - відсутність у ЗВО прав самостійно вирішувати питання визнання неформальної освіти де факто підтверджується наявною практикою дій ЦОВВ. Наприклад, МОН України, (без врахування точки зору ЗВО як державної так і приватної форми власності) імперативно встановлює правила визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти: відмовляє за рівнем бакалавра і магістра, і дозволяє – за рівнем доктора філософії. - згідно ст.38. Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до ...

дискримінаційних положень. Вони розміщені на сайті ЗВО і знаходяться у вільному доступі. Доступна інформація для абітурієнтів також розміщена на сайті Інституту міжнародних відносин (<http://www.iir.edu.ua/entrans/admission/>). Разом із тим слід зазначити, що жоден з вищезначених актів не перекладено англійською мовою, тобто можна зробити висновок, що ці документи не є доступними для англомовних студентів. А в окремому інформаційному ресурсі, розрахованому на іноземних студентів, в переліку освітніх ступеней і магістерських програм взагалі відсутня інформація щодо провадження навчальної діяльності за ОП Правове регулювання міжнародної торгівлі (мова навчання українська/англійська) / *International Trade Regulation* (<http://pd.knu.ua/en/masters-programs/>)

визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій.

Таким чином, видається, що в наявному правовому полі ЗВО не мають можливості, не порушуючи закон, виконувати рекомендації міжнародних інституцій, зокрема ЮНЕСКО, щодо визнання неформальної освіти (які, перш за все, стосуються набуття не освітніх о професійних кваліфікацій).

(2) Відповідно до коментарів ЕГ вимоги щодо дотримання Критерію 3 виконані. Здобувачі даної ОПП проінформовані та навіть користувалися можливостями академічної мобільності.

Щодо проекту висновків ГЕР зауважимо наступне:

Сторінка з необхідною для іноземних студентів інформацією міститься за посиланням: <http://www.univ.kiev.ua/en/departments/>. Для ознайомлення з необхідною додатковою інформацією необхідно зайти на сторінку <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/2020%20Rules%20for%20admitting%20foreigners.pdf> та <http://www.univ.kiev.ua/en/inter-stud/invitation/> і <http://www.univ.kiev.ua/en/inter-stud/applying-documents/>, а також <http://www.univ.kiev.ua/en/inter-stud/application-forms/>.

КНУ імені Тараса Шевченка при цьому надає набагато більше інформації, ніж наприклад, міститься на веб-сторінці Бернського університету (Швейцарія), який також пропонує магістерську програму з права міжнародної торгівлі. В брошурі для іноземних студентів (International Students Guide) у відповідному розділі міститься лише два невеликих абзаци англійською мовою (див. стор. 39) <https://www.bfh.ch/en/studies/international-study/foreign-students/>

Наші дослідження веб-сторінок іноземних університетів, в яких надається освітня послуга з отримання магістерського ступеню англійською мовою, показали, що практично всі університети надають лише викладення скороченої та одночасно необхідної для іноземних студентів інформації. Повний текст локальних нормативних актів не наводиться.

Стовно висновку ГЕР щодо відсутності на головній веб-сторінці КНУ в переліку освітніх ступеней і магістерських програм інформації щодо провадження навчальної діяльності за ОП Правове регулювання міжнародної торгівлі (мова навчання українська/англійська) / *International Trade Regulation* зазначимо наступне. Абітурієнт-іноземець, шукає магістерську програму як в конкретній країні, або в конкретному місті, так і за назвою

	<p>або спеціалізацією. Якщо абітурієнт іноземець шукає магістерську програму за спеціалізацією, то набравши в GOOGLE словосполучення internationaltradereregulation(можна всі слова набирати маленькими буквами), то отримає наступну адресу https://www.google.com/search?channel=crow2&client=firefox-b-d&q=international+trade+regulation.</p> <p>За цією адресою англomовна сторінка ООП, яка пропонується Інститутом міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, розташована на першій сторінці в другій позиції одразу за адресою всесвітньо відомого агентства Bloomberg. Вважаємо це блискучим результатом.</p> <p>З урахування зазначеного, пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 3 на рівні В та оцінити цю ОПП на рівні А</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p> <p>Рівень відповідності (експертна група)</p> <p>Рівень В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР)</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування ГЕР*</p> <p>5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також</p>	<p>На наше переконання, відповідно до поданої інформації від ЕГ, демонструється повне виконання вимог законодавства відповідно до Критерію 5 Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність.</p> <p>Це ж підтверджено висновками ГЕР у цьому пункті.</p> <p>При цьому у контексті Критерію 5 як ГЕ, так і ГЕР зазначаються сильні сторони та позитивні практики ОПП.</p> <p>В Розділі «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5» ЕГ не надає переліку слабких сторін і недоліків, а надає лише рекомендації.</p> <p>Висловлені ЕГ рекомендації, на наше переконання, не містять змістовних ознак слабких сторін і недоліків.</p> <p>ГЕР лише зазначає, що локальні нормативні акти, які регулюють визначені питання, оприлюднені на веб-сторінці КНУ лише українською мовою. Стосовно цього додатково звертаємо увагу на наступну інформацію. Під час безпосередніх зустрічей ЕГ з викладачами ОП, студентами та випускниками було встановлено, що викладачі та студенти загалом проінформовані з правилами дотримання академічної доброчесності в КНУ та іншими нормативними актами, зазначеними у висновках ГЕР. Ті ж студенти, які, можливо, захочуть ознайомитися більш детально з текстами зазначених нормативних актів, можуть скористатися послугою Googletranslation (електронним перекладачем).</p>

оприлюднюються заздалегідь.

У ЗВО на нормативному рівні передбачено чіткі і зрозумілі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти, які дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, що оприлюднюються заздалегідь (Положення про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т.Шевченка для оцінювання результатів навчання здобувачів.

<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>, також наявність Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (Макет) <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>.

Разом із тим слід зазначити, що вищеозначені акти є недоступними для здобувачів ОП, оскільки викладені українською мовою.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Нами також не були знайдені повні тексти аналогічних документів на веб-сторінках німецьких, французьких, італійських та іспанських університетів, які пропонують англomовні магістерські програми. Таким чином, наведений приклад у висновку ГЕР не є недоліком, а може розглядатися як рекомендація, яку КНУ може врахувати найближчим часом.

З урахування зазначеного, пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 5 на рівні В та оцінити цю ОПП на рівні А.

*ЗВО дотримується процедурних аспектів проведення контрольних заходів, враховує зміни в освітньому процесі, наприклад, пов'язані із запровадженням карантинних заходів у державі, про що свідчить прийняття відповідного акту щодо форм атестації здобувачів вищої освіти (Тимчасовий порядок проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання КНУ від 21.05.2020 р. № 328-32). Процедура проведення контрольних заходів та оскарження отриманих результатів регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т.Шевченка
<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>.*

Разом із тим слід зазначити, що вищеозначені акти є недоступними для здобувачів ОП, оскільки викладені українською мовою.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Академічна доброчесність в університеті забезпечується: Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т.Шевченка <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>, Етичним кодексом університетської спільноти КНУ ім. Т.Шевченка <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>, діяльністю Постійної комісії Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, яка діє відповідно до Положення про Постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1073>, Порядком вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1335>.

Питання виявлення та запобігання академічному плагіату чітко врегульоване Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>.

Перевірка у ЗВО кваліфікаційних робіт, наукових статей та тез доповідей на виявлення схожості проводиться за допомогою системи «Unicheck», яка рекомендована до використання МОН України «Unicheck» <https://unicheck.com/>

Разом із тим слід зазначити, що вищезначені акти є недоступними для здобувачів ОП, оскільки

<p>викладені українською мовою.</p>	
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p> <p>Рівень відповідності (експертна група)</p> <p>Рівень А</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР)</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування ГЕР*</p> <p>6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання</p> <p><i>Існують наявні прогалини щодо дотримання кваліфікації науково-педагогічних працівників відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, зокрема щодо підвищення кваліфікації та наявності публікацій за останні 5 років. Крім того, зі складу науково-педагогічних працівників, які забезпечують навчання за ОП, наукові ступені за спеціальністю 12.00.11 - міжнародне право мають лише два викладачі, які працюють на постійній основі - й один за сумісництвом.</i></p>	<p>На наше переконання, подана інформація від ЕГ демонструє повне виконання вимог законодавства відповідно до Критерію 6. Людські ресурси.</p> <p>Викладацький склад ОПП є потужним. Надаємо необхідну інформацію щодо викладачів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Козьяков Сергій Юрійович <p>Диплом кандидата юридичних наук, серія ЮР №003472 від 26 жовтня 1987р., спеціальність 12.00.11 – міжнародне право.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Виговський Олександр Ігорович <p>Диплом доктора юридичних наук, серія ДД 001138, виданий 26 вересня 2012 р. 12.00.03 – цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Влялько Ілля Володимирович <p>Диплом кандидата юридичних наук серія ДК 053245, виданий 08 липня 2009р. 12.00.11 – міжнародне право</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Галущенко Герман Валерійович <p>Диплом кандидата наук серія ДК 014059, виданий 10 квітня 2002 р. 12.00.03 – цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Криволапов Богдан Михайлович <p>Диплом кандидата юридичних наук, серія КН, номер 013608, виданий 26 березня 1997 р. 12.00.03 – цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право</p>

<p><i>В якості кафедр, що залучені до реалізації ОП, вказано кафедру міжнародного права, кафедру порівняльного і європейського права ІМВ, натомість у складі Групи забезпечення спеціальності не вказано жодного представника цих кафедр, які мають відповідну кваліфікацію за спеціальністю 293 Міжнародне право.</i></p>	<p>6. Новосельцев Ілля Ігорович</p> <p>Диплом доктора наук PARII 10522417, виданий 23 листопада 2015, Диплом кандидата наук ДК 010642, виданий 30 листопада 2012 р. 12.00.03 – цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право</p> <p>7. Смирнова Ксенія Володимирівна</p> <p>Науковий ступінь: доктор юридичних наук, спеціальність 12.00.11 – міжнародне право (ДД №005096 від 15 грудня 2015).</p> <p>При цьому у контексті Критерію 6 у висновках ГЕ зазначаються сильні сторони та позитивні практики ОПП.</p> <p>В Розділі «Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6» ЕГ не надає переліку слабких сторін і недоліків.</p> <p>З урахування зазначеного, пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 6 на рівні В та повернутися до оцінки ОПП на рівні А.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p> <p>Рівень відповідності (експертна група)</p> <p>Рівень В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР)</p>	<p>Коментар стосовно п. 8.1. Висновків ГЕР</p> <p>Зауваження ГЕР в частині відповідності підкритерію 8.1. є ідентичними зауваженням, висловленим у контексті підкритерію 2.2., і стосуються винятково структури та змісту ОП. Звертаємо увагу на те, що коментар щодо п. 2.2 Висновків ГЕР наведений у цьому документі вище.</p> <p>Відповідно до Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затверджених рішенням</p>

<p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування ГЕР*</p> <p>8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми</p> <p>Незважаючи на ту обставину, що ЗВО здійснює моніторинг та періодичний перегляд ОП, вона містить недоліки. Зокрема: структурно-логічна схема (2.2.) ОП не відповідає її змісту щодо розподілу на обов'язкові і вибіркові компоненти.</p> <p>8.2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми</p> <p>8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.</p> <p><i>У відомостях самооцінювання і висновку ЕГ не знайшло своє відображення дотримання ЗВО підкритерію 8.3., оскільки в положеннях цих документів не зазначено конкретні приклади, як роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її</i></p>	<p>Національного агентства зі забезпечення якості вищої освіти протокол від 29 серпня 2019 р. №9¹ (далі – Методичні рекомендації) «Підкритерій 8.1 вимагає від ЗВО продемонструвати, що розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти». Таким чином, методичні рекомендації не передбачає, що питання змісту і структури ОП повинні слугувати параметром оцінки відповідності ОП підкритерію 8.1.</p> <p>З огляду на те, що Висновки ГЕР підтверджують факт здійснення ЗВО моніторингу та періодичного перегляду ОП, а інші твердження про недоліки в частині змісту і структури ОП не мають відношення до оцінки відповідності підкритерію 8.1. і спростовуються викладеними вище поясненнями до п. 2.2. Висновків ГЕР, пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 8.1. на рівні В та повернутися до оцінки ОПІ на рівні А.</p> <p>Коментар до п. 8.2 Висновків ГЕР</p> <p>У Відомостях про самооцінювання зазначено, що питаннями внутрішнього моніторингу якості ОП займається науково-методична комісія Інституту міжнародних відносин, а з боку студентського самоврядування – представники Студентського парламенту (до 5 осіб), які залучені до роботи Науково-методичної Ради Університету (НМРУ) і беруть участь у її роботі.</p> <p>Коментар до п. 8.3 Висновків ГЕР</p> <p>Звертаємо увагу на те, що Методичні рекомендації не містять вичерпного переліку форматів залучення роботодавців до процесу перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. З огляду на специфіку ОП співпраця із роботодавцями в питаннях рецензування кваліфікаційних магістерських робіт та надання баз практик мають безпосередній вплив на забезпечення та удосконалення якості ОП і здійснюються на постійній основі. Окрім зазначеного, Відомості про самооцінювання демонструють</p>
---	---

¹Документ доступний за посиланням: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/09/Методичні-рекомендації_для-експертів.pdf

<p>якості. Зазначення положення про те, що представники роботодавців можуть рецензувати кваліфікаційні магістерські роботи та надавати бази практик, не є підтвердженням їх безпосередньої участі у процесі перегляду ОП.</p> <p>У звіті самооцінювання і висновку ЕГ зазначено, що здобувачі вищої освіти долучаються до перегляду ОП, однак в означених документах відсутнє посилання на конкретний ресурс ЗВО (структурного підрозділу), що здійснює моніторинг з метою ознайомлення з його результатами та активністю студентів. За таких обставин не вдається можливим оцінити на належному рівні дотримання цього критерію.</p> <p>8.5. Запропонована розробниками структура також містить недоліки, зокрема: у блоці 2 (Правовий блок) не зазначено дисципліну Торговельні аспекти захисту інтелектуальної власності.</p> <p>У блоці 3 (Спеціалізовані дисципліни) значиться дисципліна «Правове регулювання державних закупівель», тоді як у блоці ВБ 4 зазначена дисципліна «Правове регулювання публічних закупівель».</p> <p>До жодного із зазначених блоків не віднесено такі дисципліни як: «Преференційні торговельні режими», що міститься у ВБ 1.2 і «Спортивне право», що міститься у ВБ 5.</p> <p>У блоці практичної підготовки не зазначена така дисципліна як «Вирішення міжнародних торговельних спорів та альтернативні способи</p>	<p>інші форми серйозної та постійної взаємодії із роботодавцями, а саме – через сприяння роботодавців у проведенні досліджень з окремих дисциплін (наприклад, у сфері інструментів торговельного захисту, розробці законодавства та практики правозастосування), через залучення до аудиторських занять на ОП, комунікації з викладачами та керівництвом кафедри, забезпечення постійного доступу до ОП та навчальних програм. Більше того, як неодноразово підкреслювалося у Відомостях про самооцінювання та під час співбесід із членами ЕГ, викладачі ОП та працівники кафедри самі є представниками роботодавців.</p> <p>Коментар до п. 8.5. Висновків ГЕР</p> <p>Зауваження ГЕР в контексті відповідності підкритерію 8.5. є ідентичними зауваженням, висловленим у контексті підкритерію 2.2., у частині, що стосуються структури та змісту ОП. Коментар щодо п. 2.2 Висновків ГЕР наведений у цьому документі вище.</p> <p>Відповідно до Методичних рекомендацій в контексті підкритерію 8.5. «ЗВО має продемонструвати, що внутрішня система забезпечення якості забезпечила адекватне реагування на недоліки, які виявлялися в ОП під час здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості, а також поширювала позитивні практики, наявні на ОП».</p> <p>Звертаємо увагу на те, що у Відомостях про самооцінювання було детально описано, яким чином розробники ОП удосконалюють її, на прикладі останнього перегляду ОП, що відбувся навесні 2019 року. На підтвердження цього наводимо витяг з Відомостей про самооцінювання (стор. 18 pdf-версії): «...ОП підлягає локальному моніторингу, результати якого підлягають обговоренню науково-методичною комісією Інституту та Вченою радою Інституту Освітньої програми не менш ніж один раз на рік. Усвідомлюючи динамічність розвитку ринку юридичних послуг та появу нових пов'язаних із цілями ОП напрямків правового регулювання, проектна група переглянула навчальний план ОП. У результаті цього перегляду були внесені зміни у навчальний план та відповідно опис ОП для навчання починаючи з вересня 2020 року. Зокрема, було ухвалено рішення про 1) запровадження дисципліни «Преференційні торговельні режими», 2) запровадження дисципліни «Спортивне право», 3) переструктурування та удосконалення дисципліни «Адвокатура і юридична практика та вирішення спорів у</p>
---	---

вирішення спорів» (ОК 8), яка є в переліку освітніх компонентів, разом із тим вказана дисципліна «Адвокатура і юридична практика та вирішення спорів у світовій організації Торгівлі», яка не передбачена переліком компонентів (ОПП зі змінами, затвердженими 23 квітня 2019 р. (blob:<https://office.naqg.gov.ua/51c3c422-94c7-4d3f-be0d-f25ba6fa197d>)).

Крім того, Навчальний план (blob:<https://office.naqg.gov.ua/ebcea4bb-525e-44d4-8fee-a664f2eae47a>) не відповідає ОПП і містить такі недоліки: 1) у блоці обов'язкових компонентів зазначено Комплексний кваліфікаційний іспит освітньої програми «Правове регулювання міжнародної торгівлі» ОЗ магістр; Кваліфікаційний іспит «Теорія і практика перекладу (іноземна мова)», які є складовими розділу IV «Підсумкова атестація»; 2) у переліку дисципліни вільного вибору студента зазначено один блок 3.1, хоча зазначено, що вибір блоками, а 3.2. це вибір з переліку. Кількість кредитів за означеними блоками не співпадає – блок 3.1. – 15 кредитів, вибір з переліку містить 9 кредитів.

Щодо практичної підготовки – НП містить тільки один вид практичної підготовки – Виробнича (переддипломна практика) (V. Практична підготовка), тоді як у структурно-логічній схемі до ОП (п.2.2.) в якості практичної підготовки зазначено: Міжнародний комерційний арбітраж, Вирішення інвестиційних спорів, Навчальні судові дебати, механізм огляду торговельної політики, Адвокатура і юридична практика та вирішення спорів у СОТ.

Світовій Організації Торгівлі», у результаті чого запроваджені дві окремі дисципліни «Приватна юридична практика» та «Вирішення міжнародних торговельних спорів та альтернативні способи вирішення спорів»; 4) переформатування та удосконалення дисципліни «Актуальні проблеми права СОТ», у результаті чого запроваджена дисципліна «Міжнародна торгівля у цифровому столітті», яка також включає блок щодо особливостей міжнародної торгівлі в умовах розвитку інформаційних технологій та штучного інтелекту; 5) переформатування та удосконалення дисципліни «Правове регулювання державних закупівель за правом СОТ», у результаті чого її перейменовано як «Правове регулювання публічних закупівель...».

Що ж стосується зауважень до відомостей про викладачів, просимо взяти до уваги, що відомості про Новосельцева І. І. і Галуценка Г. В. подавалася повторно з огляду на те, що кожен із цих викладачів викладає по дві окремі навчальні дисципліни. Стосовно викладача Максименко А.В. – відсутність інформації про її стаж (який справді нараховує 33 роки) у графі «Стаж» зумовлена технічними причинами, що не залежали від розробників ОП. Зокрема інформація в графі «Стаж», яка повинна автоматично переноситися із Системи ЄДЕБО, не була відображена щодо Максименко А.В. під час заповнення та завантаження Таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів».

З огляду на викладене, **пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 8. на рівні В та оцінити ОПП за цим критерієм на рівні А.**

<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p> <p>Рівень відповідності (експертна група)</p> <p>Рівень В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР)</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування ГЕР*</p> <p>9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.</p> <p><i>ЗВО не забезпечує доступність усіх типів внутрішніх нормативно-правових актів, що містять чіткі і зрозумілі права та обов'язки учасників освітнього процесу, оскільки вони не є легкодоступними для здобувачів ОП через відсутність перекладу англійською мовою, серед таких актів слід вказати: Статут Університету, Положення про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Тараса Шевченка, Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в КНУ ім. Тараса Шевченка, Процедура врегулювання конфліктних ситуацій, Етичний кодекс університетської спільноти; Етичний кодекс Інституту міжнародних відносин та ін.</i></p>	<p>Висловлені ЕГ рекомендації, на наше переконання, не містять змістовних ознак слабких сторін і недоліків.</p> <p>ГЕР лише зазначає, що локальні нормативні акти, які регулюють визначені питання, оприлюднені на веб-сторінці КНУ тільки українською мовою. Стосовно цього додатково звертаємо увагу на наступну інформацію. Під час безпосередніх зустрічей ЕГ з викладачами ОП, студентами та випускниками було встановлено, що викладачі та студенти загалом проінформовані з правилами функціонування КНУ загалом та освітнього процесу зокрема, зазначеними у висновках ГЕР. Ті ж студенти, які, можливо, захочуть ознайомитися більш детально з текстами зазначених нормативних актів, можуть скористатися послугою Googletranslation (електронним перекладачем). Нами також не були знайдені повні тексти аналогічних документів на веб-сторінках німецьких, французьких, італійських та іспанських університетів, які пропонують англомовні магістерські програми. Таким чином, наведений приклад у висновку ГЕР не є недоліком, а може розглядатися як рекомендація, яку КНУ може врахувати найближчим часом.</p> <p>Висловлені ЕГ рекомендації, на наше переконання, не містять змістовних ознак слабких сторін і недоліків.</p> <p>З урахування зазначеного, пропонуємо змінити оцінку за Критерієм 5 на рівні В та оцінити ОПІ за цим критерієм на рівні А.</p>
---	--
